

Številka: 122-1/2024-1-403004

Datum: 11. 1. 2024

Zadeva: Program Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj za leto 2024

A. SPLOŠNI DEL PROGRAMA:

- Ocena stanja na področju problematike drog v Mestni občini Kranj.
- Sprotno spremljanje gibanja problematike drog v občini in svetovanje pri usklajevanju služb, programov, ki se ukvarjajo s preprečevanjem zlorabe drog.
- Vzpostavljanje pogojev za aktivno izvajanje preventivnih programov v MOK.
- Strokovno usposabljanje članov Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj (v nadaljevanju: LAS) in razvijanje lokalnih kadrovskih potencialov za delo v lokalni skupnosti na področju problematike drog.
- Priprava programa dela za leto 2025.
- Poročanje svetu MOK o delu LAS za leto 2023.
- Vplivanje na državno in lokalno politiko, ki kakorkoli vpliva na zdravje in na zakonske vidike problematike zasvojenosti.
- Seznanjanje javnosti o pojavnosti zlorabe drog v lokalni skupnosti s ciljem konstruktivnega odziva javnosti na problematiko drog in reševanje problematike.

B. OPERATIVNI DEL PROGRAMA:

1. Preventivni programi v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah MOK:

Lokalna akcijska skupina Mestne občine Kranj za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj (v nadaljevanju LAS) bo v šolskem letu 2024/24 v OŠ in SŠ ter Dijaškem in študentskem domu Kranj (v nadaljevanju DŠD) podpirala naslednje teme za učence in dijake:

- zasvojenost (sem spadajo: alkohol, tobak, druge droge, nekemične zasvojenosti - internet, računalniške igre ipd.),
- krepitev duševnega zdravja (sem spadajo: samopodoba, veščine za obvladovanje svojega življenja in uspešnega soočanja z izzivi, čustvene stiske, stresne motnje, tesnoba in depresija),
- nasilje med vrstniki (sem spada: spletno nasilje in drugo nasilje),
- motnje hranjenja.

Poleg tega bo podpirala predavanja za starše, in sicer:

- v OŠ na temo vzgoje,
- v vrtcih na temo vzgoje, razvijenosti, odnosov med starši in otroci, odnosov v sodobni družini.

LAS lahko, glede na potrebe na terenu, teme tudi spremeni.

Urad za družbene dejavnosti pripravi neposredni poziv za sofinanciranje preventivnih programov v vrtcih, OŠ in SŠ ter DŠD za šolsko leto 2024/25. Predlog izbora in razdelitve sredstev opravi strokovna komisija imenovana s

strani župana Mestne občine Kranj in je sestavljena iz treh članov Lokalne akcijske skupine Mestne občine Kranj, in sicer: Tanja Hrovat, Damijan Suhadolnik, Biljana Djaković, nadomestna članica Manja Vovk. Člani LAS obravnavajo predlog navedene Komisije. O predlogu odloči župan, z izbranimi izvajalci pa se sklene neposredne pogodbe o sofinanciranju.

Sredstva za ta namen bodo planirana v proračunu za leto 2025, torej v Programu LAS za leto 2025, in sicer se za ta namen okvirno nameni skupaj 16.000 €, od tega za vrtce predvidoma 2.000 €, za osnovne šole 9.000 € in za srednje šole ter DŠD 5.000 €.

Rok: avgust 2024

2. Ocena stanja

rok: februar 2024

odgovorne osebe: člani LAS, ki so predstavniki sociale, policije, zdravstva, mladine, otroškega varstva, osnovnih in srednjih šol.

3. Poročilo o opravljenem delu LAS za leto 2023

rok: marčevska seja Mestnega sveta MOK 2024

odgovorni osebi: Suzana Gladović in Manja Vovk

4. Pregled in ocena poročil

Urad za družbene dejavnosti je v skladu s Programom LAS za proračunsko leto 2024 že izvedel in izbral izvajalce na javnem razpisu za sofinanciranje preventivnih programov v vrtcih, OŠ in SŠ ter DŠD za šolsko leto 2023/24. Izbor in razdelitev sredstev je opravila strokovna komisija imenovana s strani župana Mestne občine Kranj in je bila sestavljena iz treh članov Lokalne akcijske skupine Mestne občine Kranj, in sicer: Tanja Hrovat, Damijan Suhadolnik, Biljana Djaković, člani LAS so tudi obravnavali predlog navedene Komisije. Z izvajalci so bile tudi že sklenjene pogodbe in izvajalci že izvajajo delavnice in predavanja.

Sredstva za ta namen so planirana v proračunu za leto 2024, torej v Programu LAS za leto 2024, in sicer se za ta namen nameni skupaj 15.775,96 €, od tega za vrtce 1.260 €, za osnovne šole 9.500,66 € in za srednje šole ter DŠD 5.015,30 €.

Komisija v sestavi Andreja Pungartnik, Damijan Suhadolnik, Biljana Djaković pa opravi pregled poročil opravljenih programov za šolsko leto 2023/23 v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah.

rok: oktober 2024

5. Kratki filmčki učencev osnovnih šol MOK

V letu 2022 in 2023 je LAS že izpeljal uspešno preventivno akcijo STOP ZASVOJENOSTI, kjer so se na razstavi s svojimi risbami eno leto predstavili učenci osnovnih šol in drugo leto dijaki srednjih šol. Za leto 2024 las pripravlja novo preventivno akcijo STOP ZASVOJENOSTI, v kateri bodo sodelovali učenci osnovnih šol. Osnovne šole se pozove, da naredijo kratke filmčke. Iz filmčkov bo razviden pogled učencev na temo »Kaj nas obvaruje pred zasvojenostjo? Vsaka šola na MOK najkasneje do 15. januarja 2024 pošlje en filmček. Filmčke pregleda LAS najkasneje do 15. februarja 2024 in oceni njihovo ustreznost.

odgovorne osebe: Simona Božjak in člani LAS

6. Odprtitev preventivne akcije STOP ZASVOJENOSTI

LAS MOK v mesecu aprilu ali mesecu maju 2024 organizira odprtitev preventivne akcije STOP ZASVOJENOSTI, ki bo potekala en dan in bo obsegala:

V dopoldanskem času:

- tek od zavoda do zavoda (skupina cca 10. tekačev sestavljena iz učencev osnovnih šol in LAS-a bo na dan odprtivitve preventivne akcije tekla od zavoda do zavoda, kjer bodo potekale izmenjava pozitivnih misli, ki se jih bo prineslo na usposabljanje navedeno v naslednji alineji)

odgovorni osebi: Suzana Galdović in Manja Vovk

- cca 2. urno usposabljanje za strokovni kader in razrednike osnovnih šol v prostorih MOK, ki bo vsebovalo: odprtitev preventivne akcije in usposabljanje ter pripravo krajšega videa, kjer bodo podane usmeritve za nadaljnje pogovore razrednikov s svojimi učenci na razrednih urah glede na prejete filmčke šol

odgovorne osebe: Suzana Gladović, Polona Kuhar, Tilen Hočevnar za strokovno usposabljanje in krajši video ter Simona Božjak za vabilo in koordinacijo

- stojnica NIJZ s preventivo proti zasvojenosti
- odgovorna oseba: Marjetka Hovnik Keršmanc

V popoldanskem času:

- predavanje za starše v prostorih MOK (predavatelja določijo člani LAS, predavatelju bo naročeno, da v predavanje vključi tudi nekatere izmed filmčkov po lastni izbiri)

odgovorne osebe: Polona Kuhar, Manja Vovk in Simona Božjak

7. Preventivne dejavnosti Nacionalnega inštituta za javno zdravje, OE Kranj

NIJZ OE Kranj, ki pokriva območje celotne gorenjske regije, na področju preprečevanja in zmanjševanja zasvojenosti v letu 2024 načrtuje naslednje aktivnosti:

- alkohol: promocija dogodkov brez alkohola, osveščanje različnih deležnikov in splošne javnosti o nevarnostih izpostavljenosti še nerojenega otroka alkoholu (obeležitev 9. septembra – mednarodnega dneva Fetalnega alkoholnega sindroma), akcija Otroci za varnost v prometu, predavanja za splošno javnost ter odzivanje ob aktualnih dogodkih, povezanih s tematiko tvegane in škodljive rabe alkohola, spodbujanje interdisciplinarne obravnave tvegane in škodljivega pitja alkohola med odraslimi;
- tobak: osveščanje različnih deležnikov in splošne javnosti o problematiki kajenja ter spodbujanje k prenehanju kajenja (obeležitev 31. januarja - dneva brez cigarete in 31. maja - svetovnega dne brez tobaka), informiranje različnih ciljnih skupin (zdravstveni delavci, pedagoški delavci) o različnih informacijah s področja kajenja ter spodbujanje širjenja informacij staršem OŠ;
- druge droge: koordinacija regijske EWS mreže, spremljanje dogajanja na terenu, izmenjava in obveščanje partnerjev o novih psihoaktivnih snoveh (NPS) v okviru regijske mreže;
- nekemične zasvojenosti: povečevanje zdravstvene pismenosti prebivalcev na področju nekemičnih zasvojenosti.

V okviru vsakoletne izdaje publikacije Zdravje v občini, ki jo NIJZ aktivno promovira tako v občinah in med zdravstvenimi delavci, preko spletne strani NIJZ pa je dostopna tudi splošni populaciji, NIJZ prikazuje tudi različne kazalnike, povezane z rabo psihoaktivnih substanc za posamezne občine.

Skozi vse leto pa NIJZ OE Kranj izvaja tudi aktivnosti na področju krepitev duševnega zdravja, promocije zdravja v šolskem okolju in v vrtcih, pa tudi med odraslimi prebivalci Slovenije (med starši, učitelji, vzgojitelji, v delovnih organizacijah).

rok: leto 2024

nosilec: Marjetka Hovnik Keršmanc

8. Preventivne dejavnosti Zdravstvenega doma Kranj

Preventivne dejavnosti v okviru Centra za krepitev zdravja v letu 2024

Območna enota Kranj, ZD Kranj (Mestna občina Kranj, Občina Naklo, Občina Preddvor, Občina Šenčur, Občina Cerklje na Gorenjskem, Občina Jezersko).

Vizija Centra za krepitev zdravja (v nadaljevanju: CKZ) Kranj je od ustanovitve dalje „Krepitev zdravja za vse“, ki obsega vse populacijske skupine (otroke, mladostnike, bodoče in že starše, aktivno populacijo, starejše in tudi druge, predvsem ranljive skupine: motorično in senzorično, socialno-ekonomsko, razvojno ali kakorkoli drugače ovirane posameznike). Zato je smiselno, da je vizija tudi vizija lokalnega okolja na področju krepitev zdravja in zagotavlja enakosti na območju Osnovnega zdravstva gorenjske (v nadaljevanju: OZG), Območne enote (v nadaljevanju: OE) Kranj. Slogan CKZ Kranj je Jutri Danes pa res začnem, s katerim spodbujamo občane, da je za zdrav življenjski slog potrebno poskrbeti danes in ne čakati na jutri. Potekajo naslednje promocije zdravja:

- Vzgoja za nekajenje

Izjava se v obliki individualnih razgovorov s starši in otroki, ki vstopajo v prvi razred osnovne šole in sicer na sistematskem pregledu otrok pred vstopom v šolo. Namenjeni so seznanitvi udeležencev s preventivnimi ukrepi in s problematiko pasivnega in aktivnega kajenja. Vsak otrok dobi knjigico, ki na njemu primeren način predstavi to tematiko. Program se nadaljuje v vseh prvih razredih osnovnih šol v obliki delavnice Zdrave navade, kjer se ponovno obnovi zdrave navade in med njimi opozori na škodljive navade.

- Osebna komunikacija med staršema

Program Osebne komunikacije med staršema je namenjen mladim staršem kot pomoč za kvalitetnejše skupno življenje, to je partnersko sožitje, sožitje v družini in poteka na delavnici Pripravi na porod in starševstvo. Namen programa je prispevek k zmanjševanju socialne patologije, zlasti omam in zasvojenosti (alkohol, kajenje, nedovoljene droge, informacijska tehnologija). Strokovno nesporno dejstvo je, da slabo sporazumevanje in slaba komunikacija med partnerjema/staršema odpira vrata tako psiho - somatskim obolenjem kot tudi zasvojenostim.

- Delavnica Zasvojenost

Delavnica se izvaja za učence v 5. razredu osnovne šole. Tematika obravnava zdrave in nezdrave navade. Na delavnici se učence seznani z razlikami med odvisnostjo in zasvojenostjo, med legalnim in nelegalnim, ter razlike med kemično in nekemično zasvojenostjo in načine kako se z njimi sooča in kakšne so lahko posledice zasvojenosti. Na delavnici je predstavljena zgodba o miški Gospodični Posledični, ki uspe prepričati učenca Jerneja, da ne poseže po alkoholu in kajenju ter se zave posledic, ki jih zasvojenost prinese.

- Stop zasvojenosti

Kratka delavnica je namenjena učencem osnovnih šol od 5. razreda dalje. Obravnava tematiko v povezavi s kajenjem e- cigaret in cigaret ter uporabo fug. Delavnica se izvede na željo šole, kjer se problem pojavi. V preteklem letu je bilo povpraševanje veliko in podobno pričakujemo tudi v prihodnje.

- Alkohol ni mleko in kajenje ni "in"

Predavanje je namenjeno učencem zadnje triade osnovnih šol in se izvede na željo šole. Predavanje je primerno tudi kot tema na razredni uri in na naravoslovnem dnevu. Predavanje vsebuje aktivno sodelovanje otrok s kritičnim pogledom na zlorabo alkohola, kajenja....

- Vpliv substanc na telo

Delavnica se izvaja za dijake v 3. letniku srednjih šol. Tematika obravnava odgovorno vedenje mladostnikov na področju psihoaktivnih snovi. O navedeni temi se individualno razpravlja z dijaki tudi ob rednem sistematskem pregledu v 3. letniku – zdravnik in medicinska sestra.

- Zdrave in nezdrave navade

Tematika se predstavlja na roditeljskih sestankih v višjih razredih osnovne šole. Starši se seznanijo z nezdravimi navadami mladostnikov v šoli in se poudarja zdrave navade.

- Stojnica zdavih navad

Stojnica se izvaja v srednjih šolah in je namenjena dijakom vseh letnikov. Tematika, ki se predstavlja je povezana z zdravimi in nezdravimi navadami. Poudarek je na pasteh nezdravih navad kot so kajenje, uporaba nedovoljenih substanc, zloraba alkohola, prekomerna uporaba informacijske tehnologije.

- Stop zasvojenosti in Dan brez alkohola v Mestni občini Kranj – sodelovanje v lokalni skupnosti

Sodelovanju na dogodku občine, tek in stojnica. Aktivno sodelovanje z zbiranjem in pisanjem misli. Na stojnici predstavitev aktivnosti CKZ Kranj s področja preprečevanja zasvojenosti.

- Vzgojni centri v OE Kranj

Gre za predstavitev vseh zgoraj navedenih vsebin na kratkih delavnicah v vzgojnih centrih z aktivnim sodelovanjem učencev in dijakov.

- Promocija zdravja v lokalni skupnosti

Izvajajo se predavanja v delovnih organizacijah in predavanje v Medgeneracijskem centru Kranj (Naklo, Šenčur, Preddvor) z naslovom MANJ KAPLJIC ALKOHOLA, VEČ LET ŽIVLJENJA. Predavanje govori o težavah, ki nastanejo zaradi čezmernega pitja alkohola in se odražajo na vseh področjih življenja, zavemo pa se jih ponavadi (pre)pozno, šele tedaj, ko postanejo zelo izrazite. Nenamerno – kajti nihče ne pije alkohola. Ozavešča se zaposlene in občane, da se izognejo težavam in dobijo vse potrebne informacije za odločanje o tem koliko, kdaj, kako... piti oziroma ali je pitje alkohola res dobra, odgovorna, pametna izbira?

Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog: Terciarna preventiva

Obravnava pacientov, vključenih v Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog pri:

- zdravniku obsega področje terciarne preventive, zlasti s stimulacijo za bolj zdravo življenje, samo zdravljenje pa prispeva k zmanjševanju škode in kriminalnih dejanj;
- psihiatru obsega vodenje bolnikov; vključuje tudi skupinsko ter družinsko terapijo in druge aktivnosti za preprečevanje recidivov na področju zasvojenosti z nedovoljenimi drogami;
- pri diplomirani medicinski sestri/zdravstveniku vsebinsko zajema področje zmanjševanja problematike na področju kajenja, tveganega, škodljivega pitja alkohola, zasvojenosti; svetovalne pogovore o higienskih ukrepih, o ukrepih za preprečevanje in obvladovanje okužb (maska, higiena rok), negi, prehrani, gibanju, razvoju in vzgoji otrok, zmanjševanje socialnih stisk ter vključevanju in krepitvi bolj zdravih navad v vsakdanje življenje.

rok: leto 2024

nosilec: Nataša Kern

9. Preventivne in kurativne dejavnosti Centra za socialno delo Gorenjska, Enota Kranj - Center za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo zasvojenih in Reintegracijskega centra

Labirint – Sprejemni in dnevni center, Sejmišče 4, Kranj

Kurativne dejavnosti:

- psihosocialna obravnava posameznikov, ki še živijo zasvojen način življenja in njihovih bližnjih oseb (individualna in skupinska obravnava),
- psihosocialna obravnava posameznikov (in njihovih bližnjih oseb), ki vzpostavljajo in vzdržujejo abstinenco od psihoaktivnih snovi ali škodljivih vedenj (individualna in skupinska obravnava),
- vzpostavljane podpirne mreže pri reševanju individualne situacije uporabnika (sodelovanje s šolami, CSD-ji, sodišči, zavodi za prestajanje kazni zapora, probacijskimi enotami, zdravstvenimi domovi, psihiatričnimi bolnišnicami, zaposlitvenimi centri, s sorodnimi vzgojnimi in socialnovarstvenimi programi, ipd.).

Preventivne dejavnosti:

- testirna točka za Gorenjsko regijo kot člani regijske mreže Sistema za zgodnje opozarjanje na pojav NPS,
- obravnava mladih eksperimentatorjev (individualna in skupinska obravnava),
- sodelovanje s PUM Radovljica (individualna in skupinska obravnava),
- sodelovanje s šolami pri reševanju konkretnih stisk in težav učencev in pomoč pri reševanju različnih situacij skupaj s strokovnimi delavci šole.

Stanovanjska skupina Katapult, Sejmišče 4, Kranj

Stanovanjska skupina Katapult je namenjena posameznikom in posameznicam (v nadaljevanju: posamezniki), ki vzpostavljajo oz. želijo krepiti abstinenco od prepovedanih substanc in/ali alkohola. Posamezniki imajo v sklopu programa možnost namestitve, vključeni so v dnevno obliko obravnave, ki poteka skozi cel dan. V izven bivalno obrnavo se vključujejo posamezniki, ki so bivalni program že zaključili, svojci in tisti, ki se ne odločijo za celostno bivalno obrnavo.

Delo je terapevtsko usmerjeno z namenom, da posamezniki pri sebi najdejo učinkovitejše in bolj zadovoljujoče načine soočanja z izzivi s katerimi se tekom življenja srečajo ter hkrati ohranjajo in krepijo abstinenco od psihoaktivnih substanc. Posameznike se nenehno spremlja pri osebnem napredku, integraciji v okolje in uresničevanju njihovih zastavljenih ciljev.

Preko različnih športnih, kulturnih, ustvarjalnih, izobraževalnih, skupnostnih in projektnih tematik posamezniki iščejo svoj smisel, vnašajo red in odgovornost in se pripravljajo na samostojno življenje.

Prav tako se že tekom obravnave v programu vključujejo v prostovoljno delo v lokalnem okolju in ga nadaljujejo tudi po zaključku programa.

Reintegracijski center v Domu Vincenca Drakslerja v Pristavi pri Trzinu:

- Program je namenjen celostni obravnavi posameznikov, ki po procesu zdravljenja zasvojenosti ali samostojno vzpostavljeni abstinenci potrebujejo pomoč pri namestitvi, vzpostavljanju temeljev za trajno abstinenco in ponovnem vključevanju v socialno okolje. Je namestitveni in »visokopražni« tip programa (pogoj za vključitev je vzpostavljena abstinenca od vseh prepovedanih psihoaktivnih substanc in alkohola, v primeru vedenjske zasvojenosti pa od kritičnega vedenja). Izvaja se socialna rehabilitacija in integracija oseb, ki imajo težave z različnimi oblikami zasvojenosti, pri čemer se uporablja raznolike pristope ter upošteva vse človekove razsežnosti. Posebnost pristopa je tako imenovana »pol odprta« obravnava in individualni pristop, saj imajo uporabniki različne predhodne obravnave, izkušnje, potrebe in težave.
- Program zajema tudi izven bivalno obrnavo, ki poteka v obliki podpornih pogovorov in različnih aktivnosti. Namenjena je osebam, ki imajo težave z zasvojenostjo in ne potrebujejo oz. želijo bivalne obravnave ter svojcem oseb, ki imajo težave z zasvojenostjo. Prav tako se v to obliko vključujejo tisti, ki so zaključili ali izstopili iz bivalne obravnave.
- Program skozi različne aktivnosti promovira zdrav način življenja in izvaja preventivo pred zasvojenostjo (predavanja za različne ciljne skupine, povezovanje z drugimi organizacijami, udeležba v skupnostnih akcijah v lokalnem okolju ipd.).

rok: leto 2024

nosilki: Suzana Gladović in Polona Kuhar

C. FINANČNI PLAN:

Preventivne dejavnosti:

v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah MOK

. vrtci	15.776,00 €
. osnovne šole	1.260,00 €
. srednje šole in DŠD Kranj	9.500,70 €
	5.015,30 €

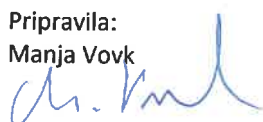
Aktivnosti LAS

. stroški okroglih miz, predavanj, strokovnih srečanj, preventivnih programov, preventivnih akcij, drugi odhodki (pogostitev, strokovno izobraževanje)	600,00 €
--	----------

Skupaj sredstva: **16.376,00 €**

Pripravila:

Manja Vovk

Suzana Gladović

Predsednica LAS

Matjaž Rakovec

Župan

zanj
Janez Černe
PODŽUPAN

